„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приposлано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налазе се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 161. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 16. ОКТОБРА 1894. ГОДИНА XXIX.

НОВА НАПАСТ.

Католичка пропаганда опет се креће, опет се покренула ствар **уније.**

И као што смо већ у „Застави“ више пута јавили, сам папа Лав XIII. стао је на чело тог покрета.

У том погледу добили смо од уваженог професора г. Људевита Вуличевића из Напуља у Италији, чланак под горњим насловом, који ево у целости доносимо.

*

Чланак гласи:

Данашњи римски папа гладни славом попут јадна просјака, што гладни хлебом. Грозничо жели и хлепи папа Лав, да се њим свијет бави, и да народи говоре о њему. Сврха му је оставити наком себе спомен својега проласка. Добро намјерава, али није свеђ могуће оно, што се намјерава. Виша је жеља, него свијет. Природа ће имати своје границе; човјечја их жеља нема.

Рим-Папа зове Словене, да се к њему обрате, и да уђу у његову цркву. Не знам за што. Ништа се не догоди у римској цркви, да она притегне к себи пажњу наше православне браће. Још трају узроци, због којих православни стоје далеко од римске цркве, паче су се умножили и осмажили. Римска се црква не подобри, а православна не огријеши, да се њени вјерни синови не одречу и у римску уђу. Православни Словени неће папи одговорити, што му позиву нема темеља.

Црквена је самосталност велико добро у народу. Овако се добро не неће на гомилу као домаћица мање разбјен суд. Православна је црква у народу; уцијепјена је у устроју нашег народа; народним духом живи и дише; за народ је: не може бити против народу. Оваког добра Словени се не ће лишити. У православној цркви још стоји темељ наше будућности.

Ми знамо, што је римска црква и што је православна. Ако смо много изгубили нисмо за то све заборавили. Повијест нам не стоји само пред очима, ну је и у срцу осјећамо; ми живо осјећамо своју повијест као живо осјећамо своје болести. Мртви народи не знају за своју повијест, што је немају, али Словени нису мртви; у нашим грудима струји живот као овђе, близу мене, у Везуву страшно струји ватра, и пријети вароши и народу. Ми ћемо се чувати римске цркве; знамо, да је мрачна папина рука; знамо, да му је благослов опијело. Ми знамо, повијест своје браће Чеха и Словена; знамо да су крвљу и смрћу забиљежени њихови односаји с римским папом.

Римски папа жуди након себе оставити спомен својега проласка. Био би му доиста огроман споменик, да би се источне цркве одрекле своје самосталности и спустиле у локву римске непомичности. Смјешно је доиста ово римско частохлепље! Рим је много могао, док му је било материјалне силе; духовном ништа не може, што нема духовне силе, дје није истине и правде.

Папа затворен у Ватикану не види ништа до слика и кипова, и као су оне велецијењене ствари без крета и без живота, њему се чини, да су тако и народи. Вара се непреварни папа. Народи су валови; човјечанство је море. Све се миче и таласа у ономе мору; нема силе да устави онај течај и да оками онај живот.

Православна је црква спасила и сачувала наш језик и с језиком нашу народност. Словенски народи од римске цркве никаква добра нису примили, паче је она вавек била наша непријатељица. Ово је усађено у нашој савјести, и ово ћемо ми осјећати и спомињати, док нас буде под сунцем.

Живи, православна света цркво, и живи своје мило чедо!... Води народ мој онамо, дје Бог одреди да доспије!... Била си нам друга и мати у јадима, буди и у весељу!... Живи, православна света цркво! Ми те љубимо, ми те почитујемо: дика си нам а и нада!....

У Напуљу, Октобра 1894.

Људевит Вуличевић.

* * *

И папа Лав XIII. већ у велико ради. Како је прошао, да је напросто одбијен од цариградског патријарха и јерменског католикоса, то је у „Застави“ већ донесено, али он ипак држи у Риму неке конференције, на којима има и неких православних епископа. До сада се о резултатима тих конференција много не зна, али и не сумњамо, да ће покушај папин јалов остати.

Но у исто доба крећу се и ситнији чланови католичке пропаганде.

Са многих страна стижу нам из Бачке и Баната мађарска и немачка штампана писма неког Јована Дворжака, архиеп. тајника у Софији и уредника пештанског листа „Havi füzetek“, упућена на српске православне свештенике, у којима их позива, да одслуже свету литурђију за успех уније, и уједно потпишу готову послану на дописници штампану изјаву, да у лицу римског папе поштује наследника апостола Павла као главу Исусом Христом основане цркве.

Не ћемо да трошимо места у „Застави“ са штампањем целог тог сулудог писма, само толико још спомињемо, да је Дворжак вољан и да награди оне православне свештенике, који му жељу испуне са његовим делом „Именником места у Угарској“ које вреди читавих 12 фор. — **не, већ 24 круне!**

Даље се види, да тај господин већ од више година тера тај свој занат, јер се позива на неке православне свештенике, који су нашли за вредно, да се упуштају у преписку с њиме, те спомиње Германа Анђелића, Јована Бочана и Светозара Петровића, — те већ и из тога, што су му сви одговорили, држи, да дело уније није немогуће.

Уредништву „Заставе“ послане су ове позивнице и пропраћене су оштрим одбијањем тих покушаја, и ми ни мало не сумњамо, да ће сви наши свештеници са гнушањем одбити то безумно и доста смешно подузеће. Један свештеник назива изјаву **„ђаволском удицом“**, други вели **„боље је обесити се, него потписати је.“**

Српски православни свештеник у Чоки писмено је одговорио Дворжаку и одбија га оштрим речима, па онда завршује своје писмо овако: „Остајем ја, као и цео мој народ, Србин по језику, вери и обичајима, до последњег мог уздаха, а то се мора код сваког поштовати; јер ко не поштује најсветија права човечија, пружа доказ, да је дивљак и необразован човек, — а против дивљака морамо се бранити.“

Ми смо уверени, да ће сви наши свештеници са презиром одбити један пут за свагда ове за њих управо увредне позиве, тако да дотичнима не ће више на ум пасти, да се на њих у овој ствари обрате.

Нови Сад, 18. октобра.

Глас са Реке. Пишу нам са Реке: „Читајући допис или боље рећи „писмо са Реке“, морам да вам кажем: Хвала!

Ну ево новице све лепше и лепше. Паша-владика кад је чуо о намјери опћине, да кани, да се ради његова држања и поступа овој опћини одцјепи од његове дијецезе, пошље проту Лалића професс. у Госпићу, да одузме кључе од садашњег председништва и преда његовим мамелуцима и то: православном Хрвату Дани Шкрбићу, дето Марку Радмановићу, карташу Симићу, и проти Косановићу. Ну није га срећа послужила, јер свијестни председник кључа не даде, одцепљење ће сада тим пре ићи, што је прота Косановић својим поступком још веће огорчење изазвао, сам пак владика, љубав што је уживао, кроз ово изгубио.

Како човеку мора бити овако што писати, али на жалост нисмо ми криви, што смо живи. **Србо.“**

СТАРЧЕВИЋ И ФРАНК.

Загреб, 11. октобра.

Данас, када хрватска штампа пуне ступце чланака пише о рак-рани на хрватском политичком тјелу, о покатоличеном Чиви др. Франку, мислим, да треба, и наша политичка хроника да забиљежи коју о њему. Да се не би трудили наваћајући наше доказе, пустићемо Еразма Барчића, који га добро позна те наравно и тачно описује, а пустићемо њега да нам опише и србождера „пророка од Пазаришта“, Антуна Старчевића. У чланку у 159. броју „Заставе“ представили смо, откуд борба између Барчића и Бакарчића с једне стране, те данашњих стеклиша окупљених око Франка с друге стране.

У борби тој пишу се дуги чланци. Но, чланци Барчића и Бакарчића доказују, дочим противници хватају се свакојаких срестава, особито софизама, да би бар у неколико прикрили своју моралну голотињу.

Оштар, но правичан чланак од Барчића изишао је у листу „Il Pensiero Slavo“, под насловом „Бистримо“, у коме он вјеродостојно фотографише многе људе из данашњег франковог табора т. зв. Франковце, но пошто нас мање особе толико не занимају, то ћемо овдје навести само оне слике, које нам Франка и старога Анту представљају. Еразмо вели: „Какова је прошлост дра. Франка? Бијаше — кажу — властником и уредником „Agramer Presse“, Тај лист био је, како су гласови колали, Пејачевићево чедо, чедо Мађарона проти Мажуранићу, који су били и један и други по мојем суду у оних околностих непријатни хрватској идеји; — али признајем, па макар ме Анте Старчевић и ексомуницирао, да једна страница Мажуранићева „Ченгић Аге“ ви-

---

ПОДЛИСТАК.

БЛАЖЕНСТВО.

ГИ ДЕ МОПАСАН.

Баш беше време да се пије чај, пре но што ће свеће да се запале. Из виле далеко се могло да види на море. Површина мирног, непомичног средиземног мора, простирала се крај светлости малаксалог сунца, као каква бескрајна, велика светла метална плоча.

С десне стране у даљини дизао се чипкасти профил далеке планине из бледо-пурпурног дна седајућег сунца.

На тераси говорили о љубави, о овом старом предмету, и исказали о њему много штошта, што је човек већ стотинама, хиљадама пута чуо. Сутон нам испунио душе неким слатким умором, малаксалошћу, срца нам обузеше неки слатки осећаји. Та реч „љубав“ се непрестано понављала, сад изречена каквим мушким баритоном, сад пак меким звонким гласом какве женске, речју, над целим маленим салоном као птица каква, раширила своја крила: љубав.

Може ли љубав да траје и дуже времена?

— Може, тврдили једни.

— Не може, доказивали други.

Набрајали су поједине случајеве, трудили се да изнађу неки рок, па наводили и примере поједине. И мушки и женски у говору су застајкивали, примећујући, да им речи оживљују успомене, из сопственог им искуства црпљене тајанствене успомене, које не беху за јавност. Ту већ да искажу, па тек збуњено ућуте. Сад опет се уплету у разговор и почињу да расправљају даље о овој свакидашњој, па ипак узвишеној ствари, о хармонији нежних и тајанствених осећаја двају бића, — расправљају са живим интересом и дубоким размишљањем.

Кад наједаред један од нас с на далеко управљеним погледом викну:

— Ах, гледајте само, видите ли оно тамо?

На мору се указа у далекој даљини циновска, мутна, сива маса.

Жене поустајаше и гледаше у показаном им правцу, чудећи се ванредној појави, коју до сад још никад не видеше.

Неки мушки рече:

— То је Корзика! Два-три пута може да се види у години, и то само кад је атмосфера ванредно чиста, кад морска пара не смета оку, да види и најудаљенији крај.

Разликовали су и поједине врхове брегова, па чинило им се, да и снег виде по врховима. Сви се изненадише и зачудише, чисто се устравише од изненадне појаве, која се као страшило дизала по врх морске површине. Тако нешто су видели ваљда Колумб и другови му, кад су лутали по непознатом океану.

Ту прослови неки стари господин, који је дотле ћутао:

Ја сам познавао на томе острву — што нам се тако изненадно пред очима указало, као да је рад да нам одговори на постављено питање — ванредан пример сталне љубави, пример невероватно срећне љубави. Оригинална је то успомена.

Хај да вам испричам.

Пре пет година сам путовао у Корзику. Ово дивље острво нам је странije, него Америка, у супрот томе, што га кадкад можемо да видимо с обала наше домовине, баш као данас.

Замислите себи у прастаром стању налазећи се крај земље, густо покривен бреговима, гранитним стенама, у провалијама жуборећим потоцима, циновским дивљим кестеновим и јеловим шумама. Нигде равнице. У првобитном стању земљином, недодирнут, пусти крај. Овде — онде на брдским косама може да се види и по нека колиба људска. Од земљорадње, индустрије или баш вештине ни трага. Не може човек да наиђе на парче тесаног дрвета или камена, или у опште на тако што, што би бар на примитивни укус праседелаца указати могло. Што ипак потресе човечју душу у овом дивљем крају, то је конзеквентна, наслеђена равнодушност ових људи према лепоти облика и свему, што ми вештином називамо.

Италија где је свака палата пуна вештачких производа, и сама је ремек-дело, где мрамор, дрво, бронза, гвожђе, метали и камење, све навешћује духововитост људства; где многи стари споменици, мало и велико подједнако, доприносе томе, да ову земљу, где толике споменике старога света гледамо, и ми љубимо, јер у њој видимо стваралачког ума, стваралачког духа снагу, величину, моћ и победу.

Према њој остаје Корзика у прастаром дивљем стању; земља и народ подједнако. Становници јој задржали су своје погрешке, особине необразоване масе; природа им је сурова, напрасита, срдита, али крај тога су гостољубиви, великодушни, побожни, наивни: путника свагда срдачно дочекују и најмање зближење награђују верним пријатељством.

Читав месец дана сам већ ишао по овом ванредном острву и осећао сам се, као да сам на крај света. Од друма, крчме, гостионице, ни трага. Лутајући по брдима по обраслим путањама, човек натрапа овде-онде на по неку колибу.

Кад би се смркло, ја бих закуцао на вратима тих колиба, Молио бих за мало постеље и хране до ујутру. Па наситивши се, почивао; ујутру бих пак стиском руке захвалио своме домаћину, који би ме испратио до границе свога поседа.

Једном у вече, уморивши се од пешачења, које је трајало читавих десет сахата, наиђем на малу кућицу крај уске долине неке. Долина се пружала према мору, које једва ако је било удаљено за по миље. Стене и околни џбунови са свим покрили ову кућицу.

Крај сламом покривене колибе беше два-три чокота и мала баштица, мало даље пак неколико циновски кестенових дрвета.

Жена, која изиђе на врата, беше стара, озбиљна и изузетно чиста. Домаћин устаде, кад ја уђох, и поздрави ме, за тим опет седе и не рече ни речи. Жена међу тим рече:

— Не узмите за зло, глув је сиромах. Већ му је осамдесет и две године. Говорила је француским нагласком, што ме је врло задивило.

И запитах је:

— Зар ви ни сте одавде, секо?

— Нисам, — рече, — ми смо с копна

ше вреди, него ли сва његова писма Мађаролаца, акопрем Кумичић тврди, да се писма Мађаролаца могу успоредити са Тацитом. „La Cipolla di confronto al sove.“ — — — — — — — — „Па јели могуће, да човјек такове прошлости, који је вјеру својих праотаца негирао — човјек, који сматра политичку религију одиелом комедијанта, које је слободно иза сваког призора промјенити — да такав човјек може мени борицу већ течајем полувиека, без да сам икаковој владајућој струји подлегао, спочитнути недосљедност, нерад, вјероломство. — — — — — — — — — — — —

Али је он талми злато. Наивни нека му вјерују. Увиђавни му људи тако невјерују, дапаче сви радикалнији живљи ове отаџбине сматрају, да је он у странку дошао, да ју разтрује.“ Нама је мило, да можемо чути овакове ријечи из уста једног честитог Хрвата. Колико смо пута ми Срби то исто казали, али браћа тада мишљаху, да је то злоба и завист из нас говорила. Сад ћемо споменити приговор, који се односи на онај разговор Франка са уредником мађарског листа „Мађарорсаг“, о коме смо ми своју рекли у „Застави“. Еразмо вели: „Ако се тако у обзир узму изјаве, што но их је др. Франк у Будимпешти учинио уреднику листа „Мађаросаг“ којему је очитовао, да је приправан пактирати с Мађарима, тада ће свакому јасно бити, да је дјеловање дра Франка у странци права убитачно: да та странка данас обстоји по имену, дотичним је у истини првобитни програм под његовим водством напустила.“ Оно, што ми сто пута већ рекосмо, да је Франк агент чивутско-немачко-мађарске политике, и што је сушта истина, то и Еразмо данас трди. Еразмо вели:

„Да је др. Франк агент а. у. политике, то тврдим. Он ће од мене тражити доказе по прописи грађанског поступовника. Али смешно је ове доказе од мене тражити, и то тим више, што свако знаде, какова је код нас цензура. — Врло је симптоматично, како је слатки Фолнеговић, иза Франкова ушуњања у „странку права“, забраздио, што можда иначе не би никада учинио био.

Андраши није затајио, већ опетовано признао, да је окупација Босне и Херцеговине клин у славенском телу. — Док Франка не беше у странци, вапај се дигао против окупације. — Старчевић је доказивао, да беше за Босну и Херцеговину боља турска управа. — Јадиковала је странка над окупацијом и управом, а сада на једном, од када др. Франк стоји — жалибоже — на челу странке, видимо слаткога Фолнеговића, да ходочасти у Сарајево, видимо, да хвали управу Босне, а за што? Слатки нам Фран одговара, да отвори врата листу „Хрватска“ у Босну и Херцеговину, — да истину пише — али та истина значи похвалу Калајеве управе, али та истина значи упријатељевати Босанце ономе клину.

Најлијепше карактерише Франка овим ријечима:

„Задаћа дра Франка, — која није и не може да буде друга него ли, да истисне из странке оне живље, који неодвисно мисле и који му на прсте гледају и хоће, да препреče његове црне циљеве, убитачне за будућност наше домовине — јест ова: да прикаже речке Хрвате, као ровитеље против „странке права“. — Заиста смешно је, да онај, који никад за странку марио није, његиним се спаситељем називље“.

Говорећи о таштини Франка, навађа један врло класичан примјер, који ћемо овдје споменути. Еразмо вели:

„Па, ко ми таштину спочитава? Онај Франк, који све, што ради, из таштине ради. Да опћинство просудити може дра Франка, занимаће га следећа епизода: Франкова „Хрватска“, тај орган узајамног кађења саборских правашких чланова — донела је низ чланака под насловом „Осврт на саборски рад“. — Ови су чланци, ако се не варам, потекли из пера Политеа. — Сиромах, толико полетан, толико даровит, мора, да буде његов инценсатор. Ја нисам био у саборској седници, у којој је Франк против обрачуна говорио. Следећег ме је дана Евген Кумичић о теку ове седнице обавестио, па ми рече талијанским речким диалектом: знате, Франк је јуче подерао обрачун и дотичне комадиће бацио према владиним столицама; — па добар Кумичић наставља — такови призори морају, да буду полетни, а никада прорачунани и проучени, па с тога је тај нови Франков штиклец остао смешним. — Мало за тим сусретох Политеа, па ми рече исто што и Кумичић, а к тому додао је, да га је Франк похвалио, ради саборског извешћа, опазив му, да је заборавио истакнути најсвечанији момент, кад је он, Франк, у својем „патриотичком“ гњеву подерао обрачун и највећом огорченошћу бацио га пред владине столице. — Након те опаске сиромах је Политео морао, — да удовољи Франковој таштини, — други дан опјевати у „Хрватској“ ону Франкову саборску лакрдију. Ваљда ме не ће данас Политео и Кумичић дементирати. — Држим, да у Франкову календару никада не долази дан „св. истине“.

Тоје слика Франка, а сад прелазимо на старога Анту. Еразмо вели:

„Ја сам дра Антуна Старчевића у велико ценио и ценим, гледе постојаности његова значаја, — ватрени сам присташа његова негативног програма, — његова мржња против Б... ми импонује и знадем, колико је заслужан око пробуђења хрватске свести.

Али, дочим се клањам његовим врлинама, не ћу, да моје штовање прелази у обожавање његових погрешака, његових заблуда, његових страсти, његових претераности. — Код њега ласкавци имају предност. Ови су га ласкавци оставили на цедилу и постали његови најдрскији противници, н. пр. Ковачевић, Спевец, Акурти, Хинковић.

Данас је Франк преузео ролу ласкавца. Старчевић му верује; а градња дома Франкова мека је, на коју се он уловио. „Il tempo è galantuomo“, па ћемо видети, камо ће клуб „странке права“ под Франковим водством доспети.

Да, ја осуђујем и осуђиваћу Старчевића, кад он, заслепљен страшћу, не ће да признаје, да људи, који једним те истим језиком говоре, сачињавају један те исти народ, па, кад се против једног дела једног те истог народа баца блатом и најпростијим инфамним погрдама, у место, да настоји, да тај део народа приведе у коло бориоца за неодвисност и самосталност отаџбине. Да, не ћу повлађивати Старчевићу, кад он Штросмајера — мецену хрватског народа, којим би се и најнапреднија земља на свету поносила — проглашује злотвором свога народа.

Да, не ћу повлађивати Старчевићу, кад он, без доказа, трди, да је Мажуранић Ченгић Агу, ту звезду хрватске књижевности, украо владики Ради.

Да, не ћу никада Старчевићеву несмисао потписати, да су Црногорци разбојници, да нису јунаци, — док им се цела Европа диви њиховој храбрости. Да, кад Старчевић псује Гледстона, коме се цели либерални свет диви, — кад против епопеје талијанског препорода брани напуљског краља Бомбу, којега је Гледстон назвао „la negazione di Dio“ — кад грди данашње републиканце у Француској, који су своју отаџбину подигли до таквог степена, на којем не беше ни за доба Наполеона I. — кад изнаша против Русије, те велике словенске државе, такове погрде, које би само пољачким одметницима доликовале, — кад у звезде кује Стамбулова, тога крвника бугарског народа, — кад учи, да су католички попови хрватски народ поживинчили, — кад трди, да су за Хрватску жељезнице несрећа, јер, да је у след њих нестало ђубра, — кад вели, да се раја у Босни и Херцеговини против турског зулума само ради краће дигла, — кад је желио турском оружју победу на Балкану, — тада се моја душа против њега урочује и ја га сматрам саблазним злотвором наше отаџбине.“

Ето то су истинске слике два велика спасоносца дра Франка и „старога“ Антуна. Ми им не требамо ништа ни одузети ни дометнути. Ко их најбоље позна, насликао их је.

Мед.

СРБИ АДВОКАТИ ПРОТИВ ХРВАТСКОГ ШОВИНИЗМА.

(ПИСМО ИЗ ТРОЈЕДНИЦЕ.)

13. октобра.

У понедељак и уторак држали су адвокати из Хрватске и Славоније у Загребу скупштину, где је створен закључак, да се оснује адвокатска задруга, која ће имати сврху, да потпомаже осиромашене и изнемогле адвокате, њихове удовице и сирочад. Пред скупштину је донесен нацрт, што га је израдио одветнички одбор у Загребу, те се најпре у принципу предлог оснивања задруге прихватио и онда се прешло на дебату.

Било је разних предлога, како да се даде име задрузи, па наравно, да је био и такав, да се зове „Хрватска одветничка задруга“. То је наравно апсурдум, јер нити се ова земља, у којој ми живимо, зове Хрватска у државном смислу, нити су пак адвокати у Хрватској и Славонији сви Хрвати; али ко још о том води рачуна у овом добу шовинизма?! Ено и званичне новине хрватско-славонске земаљске владе, којима на челу стоји јајни Србин, непрестано имају на језику искључиви назив „хрватско“ о свему, што је земаљско, као н. пр. хрватско свеучилиште, хрватско казалиште итд.

Помислите сада још, да је створен закључак на том збору, да се у тој задруги установи облигаторност, т. ј. да сваки адвокат из Хрватске и Славоније мора бити чланом те задруге са извесним улогом, па да је нешто примљен закључак, да се зове „Хрватска одветничка задруга“, како би Србин адвокат могао бити члан, а морао би?! Е, али хрватско државно право тако је благо, да је свашта за њега допуштено; јер треба знати, да је и таких предлога било, да чланом те задруге могу бити и адвокати из Истре, Далмације, Босне и Херцеговине, — док пак на Крањску, Корушку, Штајерску заборавише.

Кад су били готови, приказали су се адвокати бану, те су замолили, да се донесе у сабору закон, да се та задруга оснива са обвезом, да сваки адвокат мора бити чланом. Бан је одговорио, да ће у том смислу поднети предлог сабору, само ако се велика већина адвоката изјави за то.

Осим тога избио је на овој скупштини хрватски шовинизам у свој слави својој. Баш сада се води љута борба између хрватских странака опорбених, а већ између ових и владине странке и нема примирја, али у својем шовинизму, у мржњи против Срба сви су једнаки, Хрвати Барчићева и Бакарчићева кова беле су вране. Ових дана је мађарски министар Лукач индиректно рекао, да се морају примати писма ћирилицом адресована и дао нам права, да се жалимо, ако не би хтели примити на пошти — а у Хрватској и Славонији, где постоји закон о равноправности ћирилице и латинице, јавно се тај закон изиграва од сваког хрватског писарчића. Хрватски шовинизам не познаје ту граница, а за то они опет на сва уста вичу о словенској узајамности.

Адвокат др. Чуповић из Градишке са својим другом дром Н. Ђурђевићем из Брода поднесе скупштини предлог, да се управи те задруге адвокатске, која ће се основати, могу подношати предлози ћирилицом написани, а одговори и решења тих поднесака да морају такође бити ћирилицом писана. Свој предлог образложио је др. Чуповић врло лепо да треба ово специјално да уђе у штатут те задруге; јер т. зв. закон о ћирилици зајамчује овој право употребе само пред земаљским областима, док ће задруга та бити приватно друштво. Али стеклишки дух провејао је већину хрватске господе, састављену из Шварца, Лихтенберга, Филипи-а и осталих Хрвата најчистијега кова, те већином гласова одбише предлог Чуповићев, т. ј. сви Хрвати без разлике странака гласаше против предлога. То је онај исти Шварц, који је биран у чисто српском срезу у Банији и за којега је гласало 7 српских православних свештеника против српскога проте.

Ово је беспримеран шовинизам и тесногрудост, каквој пара нема на целом свету, и не треба заборавити, да су многи од

дошли овамо. Али тамо-'вамо педесет је година, како овде живимо.

Неко страховање ми обузе душу, кад чух, да је ово двоје педесет година провело овде у овом дивљем гњезду, далеко од осталих људи. Међу тим дође неки стари пастир у кућу и сви скупа латисмо се јела. У великој чинији беше нека густа чорба, а у чорби кромпир, сланина и кељ.

Кад се вечерало, седнем пред кућу. Срце ми се стужило гледајући овај дивљи крај и обузе ме нека пораженост, што ју обично осећају путници у овако пустом крају у непријатном вечеру. Тако сам се осећао, као да сам на крај света дошао. Наједаред ми изиђе пред очи сваки јад овога света, мрачна усамљеност, велико ништавило, што смо ми људи на овоме свету, таштa уображеност, у којој се душа нам љуљка и вара све до смрти нам.

Старица изађе за мном. Усамљеност од педесет година као да није могла са свим да убије у њој радозналост.

— Дакле из Француске сте дошли овамо? — питала ме.

— Да путујем из добре воље.

— Можда сте из Париза?

— Нисам, из Нансија сам.

Учини ми се, као да ју на ово обузе нека особита узбуђеност. Ни сам не знам, како сам приметио, или сам можда само осећао.

Тихим гласом понови:

— Из Нансија?

И домаћин изиђе за нами на поље, нестрпљив, као обично што су глуви људи.

— Не чини ништа, — рече старица. И онако не ће чути.

За тим продужи мало после:

— Па онда познајете породице у Нансију?

— Како да не, скоро све.

— И породицу Sainte Allaire?

— Врло добро; с мојим оцем су врло добро живели.

— Како се ви зовете, господине?

Рекох јој своје име. Оштро ме погледа, за тим говораше тако дубоким гласом, као кад се у човеку почну да буде старе успомене.

— Да, да, добро се сећам. А шта је с Brisemare-има, како они?

— Сви су помрли.

— Ах! А Sirmont-ови; познајете ли њих?

— Познајем. Посљедњи је генерал.

На то старица поче дршћућим гласом да говори. Испричала ми све, што јој на срцу беше и што јој душу узбудило.

— Да, Henri de Sirmont. Добро га познајем. Он је мој млађи брат.

Зачуђено погледах у старицу. И одиста ми паде нешто на ум.

Велику је прашину подигла та ствар онда у Лотарингији. Лепа, млада и богата девојка Сузана de Sirmont утекла с неким хусарем, који је био каплар у регементи старога Sirmont-а.

Беше то леп прост момак, лепо му је стојала плаветна долама, и он је одвукао кћер свог тисућника. Јамачно при маршовима допао се девојци, али како су се упознали, како су дописивали или општили једно с другим, како је смео овај каплар изјавити своју љубав, то беше непојмљиво и оста за увек тајна.

Нико није што слутио. Једног вечера, кад је своје одслужио, нестало хусара с девојком заједно. Тражили их на све стране, али их не могоше наћи, те мислили, да су умрли.

И, гле, ето их ја нађох у овој проклетој долини!

Окренувши се к старици рекох јој:

— Да, сећам се; висте гђца Сузана.

Она климну главом и реча „да“. Из очију јој потекоше сузе! За тим показивши на старца, који је непомично седео на прагу, рече ми:

— То је он.

И ја ју разумедох. Она још и сад љуби тога човека, још и сад га погледа тако љубавним погледом.

— Јесте ли бар срећном се осећали? — запитах ју.

Од срца ми рече:

— Још како! Врло срећном. Он ме је доиста срећном учинио. Никад се нисам кајала, што сам учинила.

Жалостиво, изненађено гледах, чудећи се џиновској снази љубави! Ова богата девојка отишла је у свет с овим простим човеком. И од ње постала проста жена. Уживила се у ово стање без икаквих красота, уживања, сјаја и финоће, прилагодила се простим обичајима свога драгана. Па и данас га још љуби. Постала је права простакуша. Заједно су јели седећи на сламним столицама густу чорбу од кромпира и кеља из земљане зделе. Заједно су спавали тамо на оној сламњачи.

Никад друге мисли није имала ова жена, до мисли о њему. Није жалила за лепим оделом, отменим животом, салонским мирисом и светлилом, фином меком постељом. Није њој требало ништа, до он; све друго је заборавила, ништа друго није желела.

Оставила је млада свет, живот, оне, међу којима је живела, које је љубила. Дошла је сама с њиме овамо, у овај дивљи кутак. Све тежње, сви снови, све наде, беше њојзи он и њој није више требало.

Није ни могла бити срећнија.

Целу ноћ, слушајући дисање старог војника, који је тамо на сламњачи лежао крај оне жене, која је тако далеко за њим дошла — премишљао сам о овој ванредној и простој историји, о овом блаженству, које се састојало из тако малога, па ипак тако потпуно беше.

Сутра-дан рано ујутру стиснувши руке старима, опростих се с њима и наставих свој пут даље.

*

Приповедач ућути. Нека госпођа ће рећи:

— Крај таких примитивних захтева и смерних идеја није тешко срећан и блажен бити. Али то може да задовољи само луду какву.

Нека друга госпођа рече тихим гласом:

— То је све једно! Она је ипак срећна била.

И тамо у даљини, кружне линије острва Корзике све се више губиле у зраку; и голема сенка, која се можда само за то појавила, да исприча историју двају смерних љубавних срдаца — полако се губила и изгубила у бескрајности мора широкога.

С—ш.

Милован.

тих Хрвата адвоката у владиној странци, која је створила т. зв. закон о ћирилици.

Но ми мислимо, да Срби адвокати не смију то олако пустити и седити скрштених руку. Они морају сви као један човек устати у одбрану те наше светиње а све начелне разлике морају за сада код њих ућутати. Свом снагом и свом енергијом морају устати против те беспримерне неколегијалности хрватских адвоката.

Требало би пре свега да се сви Срби адвокати из Хрватске и Славоније састану и договорно потраже начина, да се ћирилици даде једнако место с латиницом у тој задруги и да сви сложно поднесу протест против тога шовинизма. Само треба то одмах да буде, јер ено је бан обећао, да ће већ сада поднети ту основу сабору, али ако велика већина адвоката то захтева.

Ето још једног јаког доказа оне страшне хрватске културе и хрватског панславизма, с којим се они тако радо измотавају.

Стево.

Поглед по свету.

— Чебинчева „завера“. Михајло Чебинац увео је себи за браниоца Стојана Рибарца, адвоката. Још један доказ, да је Чебинчева „завера“ измишљена ствар. Ту ствар и не би могао други адвокат бранити, до ли — Рибарац! Оптужба у овој ствари врло је опширна, у којој су сви учесници подједнако оптужени да су криви и да су се договорили, да створе устанак и преврат, те да збаце са престола краља Александра, а Петра Карађорђевића да попну. Оптужба је скотска, и како онда да их не осуде!

— Краљ Александар у Београду. У петак је стигао краљ Александар из Бечa у Београд. Дочекали су га на станици раскраљ Милан, митрополит, министри, аустро-угарски посланик Темел. Краљ Александар се хвали о лепом дочеку у Будимпешти и Берлину. За суботу је заказан министарски савет, у ком би се решила министарска криза. Чивути у Будимпешти желе и кажу, да ће „славни“ Србин Николајевић поново позван бити, да састави министарство. Благо Србији!

— Болест руског цара. Стање здравља царева није се изменило, али је сад много немирнији. Све је теже стати на пут непрестаном дремежу. Цар је сваки дан све слабији. Он и сам увиђа, да му је живот у великој опасности.

— Рат између Кине и Јапана Јапанска војска у северној Кореји прешла је реку Јалу и ушла је у Мандурску Из Шангхаја јављају, да су Кинези посели тврђавицу Артур, а Јапанци су се сместили с војском код Та-лијен-вана, источно од Артура.

Владика на каноничкој визитацији у Класнићу и Драготини.

Из Горње Крајине.

Кад владика Грујић пређе из Жировца у Класнић на визитацију у пароха Илије Гутеше, кад се свршила света литургија, пређе владика своме куму Стефану Милакари на ужину, а не хтједе реченом свештенику, како свето јеванђеље каже.

Кад се владика са својим кумом Стефаном Милакаром разговори, онда крене у Драготинску парохију, гђе је парох Теодор Милакара кум владике Грујића, но су парохијани цркви били дошли, да га дочекају и поздраве, али кад су чули читање у новина, за његово издајство, одмах је половица кући отишла, као да се онај Пилат вози, који је судио Исусу Христу, да се распне. Преостали народ отишао је у сусрет владици Грујићу к Сарапину мосту. Али ови људи одржали су своју ријеч, те га нијесу хтјели поздравити, а он ради тога љутит, што га на сусрету нијесу хтјели поздравити, намрачио се, као да из њега муње и громови сијевају, проскака у колима као негда турске хоџе и хаџије јашући на својим виловитијем коњма, кад се утркују, пак се довезе пред цркву и ту одслужи се служба божија. Речени свештеник Теодор Милакара дао му је свакву проповед: „Пошто је ова црква веома слаба, да би се поправила и да би Вас Високопреосвештенство на посвећење ове цркве позвали.“ То су речи такве, као да би се ко с киме на просто разговарао, али он бољих ни заслужио није. Но што му је владика Грујић на те ријечи одговорио. Одговорио му је громовно: „Шта би је поправљали“, и још много што какових непристојних ријечи.

Кад се све свршило, крене владика Грујић са својим кумом, односно свештеником ове парохије у школу дјеци, те је некакву велику погрешку пронашао али се владика чинио невјешт, као да је све у најбољем реду пронађено, а некоје јадне свештенике знаде невине прогонити, који су пред самим Богом без гријеха, а да он знаде свој поштени епископски образ, он не би могао у лице свештеника погледати, какве је гријехе починио, а камо ли да би кога прогонио. Но још му се његов кум притужи, да људи не ће да слушају свете литургије, но што истина није, и владика му је на то одговорио пред цијелом школском дјецом: „Да су ови људи Срби-хришћани свиње“ (крмци). Јесу ли ово ријечи нашега владике и је ли за њега овакови безобзирни диван?

Е кад је такови благослов своме народу дао, зашто онда троши јадне сиротиње новце на годину тринаест хиљада и неколико стотина. Браћо Срби, немојте му се ни чудити, јер кад је могао потрти своју вјеру православну, а онда је и Исуса Христа погазио. Јадна браћо Срби, што сте дочекали у Плашчанској дијецези, од кад је владика Грујић на себе метнуо капу камилавку, а што ли ћете још дочекати?

Камо среће православним Србима, да је још поживио владика Теофан Живковић, који је своје Србе бранио и од свакојака зла клонио; али сада је настала пријека несрећа на кукавне Србе, од кад је Грујић (Бранковић) на његово мјесто наступио, зато управо, што упропашћује своју браћу Србе, постао је од најзадњег капелана у Карловачкој дијецези „владика“.

Књижевност.

Нов црногорски књижевни лист. Од нове године почиње излазити на Цетињу: „Луча“ књижевни лист друштва „Горски Венац.“

Друштво „Горски Венац“ покреће од нове 1895. године свој књижевни лист „Лучу“ за то, што се од њега осећа општа потреба у нашој средини.

Лист овај нужна је појава нашег књижевног покрета, давнашња жеља наших образованијих људи, која ће ето са срећом у живот ступити.

Циљ је овоме листу: окупити око себе наше скромне књижевне снаге, те, отварајући им врата у заједничко поље српске књиге, пружити им у исто време и прилике, да огледају себе на томе пољу умнијем радом у корист свога народа.

Тако удруженим силама, „Луча“ ће будити међу своје читаоце љубав к народној просвети, развијати у њима свест о потреби науке и образовања, и настојати сваком приликом, да се српска књига што боље одомаћи у нашој отаџбини.

Да би „Луча“ одговорила својој циљи, она ће заступати: лепу књижевност, науку, књижевност и уметност, народне умотворине, друштвени живот и библиографију.

Према томе „Луча“ ће доносити из лепе књижевности: песме, приповетке, романе, путописе: из науке: податке за историју, географију и етнографију нашега и других суседних народа, а тако исто и разне научне чланке и расправе; у народне умотворине: народне песме, поскочице, приче, загонетке, сујеверице, пословице, игре и шалу; у књижевност и уметност: прегледе и изводе, оцене и приказе књижевних и научних дела, која јој на ту циљ буду послана; у друштвени живот: друштвена кретања дома и на страни, извештаје о цркви и школи и у опште о свим домаћим и другим српским просветним заводима; у библиографију: бележење књижевних производа.

„Луча“ ће примати како оригинале тако и добре преводе.

То је у главноме програм „Луче,“ кога ће се њена дружина придржавати и настојати, да му мало по мало према својим силама одговори.

У то име препоручујемо се својим пријатељима, да нас по могућству морално потпомогну у овоме подузећу.

„Луча“ ће излазити у месечним свескама од два до три табака.

Цена је „Лучи“: за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину годишње 2 фор.; за све остале земље 3 фор. На пола године сразмерно мање.

Чланови друштва „Горски Венац“ примаће „Лучу“ бесплатно.

1-ви број „Луче“ изаћи ће 1-вога јануара 1895.

Претплата, рукописи и све остало шиље се на адресу: Управа друштва „Горски Венац“ Цетиње (Cettigne-Montenegro) и то у плаћеним писмима.

Цетиње, 22. септембра 1894. године.

Уредништво „Луче.“

Вести из народа.

— Пишу нам из **Врањева**: Прва Врањевачка школа српских народних игара имала је свој закључни венчић у недељу 9. октобра.

Сретним се и ми осећамо, што М. Карапетровић није заборавио и на нашу децу у Врањеву, где је становништво од толико хиљада Срба.

Али, село је село. Те и ако је Карапетровић морао имати митеријалне штете, за то опет њега његови ученици не заборавише, те уз силно понављање сваке игре, предадоше му бриљантски прстен, фини полу-сребрни и полу-бернштајнски „цигарнштиц,“ и сестре Бранковићеве од српскога платна са златом везену кошуљу са тробојном везицом.

Тог вечера бесмо сви потресени од радости, кад се поче играти официрско коло. Из толиких женских грла, све по избору певачица, заори се „Прошло је време борбе, хајд у коло, браћо сви“. Наше ратарство беше овога вечера необично расположено. Поздрави и благослови излили се на Карапетровића у више пута са: Живео, Живео! и Официрско коло морало се шест пута понављати.

Са моралним успехом Карапетровић нас је изненадио, јер ми мишљасмо, да ће то врло тешко ићи, док се ми преварисмо у рачуну. За пет недеља дана вољом и трудом М, Карапетровића наша деца научише једанаест по избор игара: Краљево оро, Наталијино коло, Шумадинку, Зајечарку, Девојчицу, Сељанчицу, Ђурђевку, Заплет, Официрско коло, Шарено коло, Слободарку.

Одавде Карапетровић иде на позив професора Јована Грчића у Нови Сад и надамо се од наших милих Новосађана, да ће нашег младог Србина у његовом неуморном труду, како он то од нас и заслужује, обилатно потпомоћи. Ми му довикујемо: Сретан ти пут, млади Србине! Истрајао дуго тако!

—по—

— Пишу нам из **Модоша**: Наш пријатељ Милош Ковинчић, учитељ модошки, изабран је у скупштинској седници 9. октобра о. г. за градског учитеља у Араду. Познавајући Милоша Ковинчића као челик-Србина и одличног учитеља, ми из околине његове, не можемо пропустити ову прилику, а да му не пожелимо и тамо добра успеха, како у школи, тако и међу народом. Браћи Арађанима пак тамо на мртвој стражи из свег срца честитамо, што су изабрали такву младу и ваљану снагу учитељску, па дај Боже, да и тамо не клоне духом, него да посведочи својим трудом и радом међу народом, да је заиста достојан био тог избора.

Радикалија.

Вести из места и са стране.

Никола Пашић, вођ радикалне странке стигао је у четвртак у вече са својом породицом из Абације у Београд и одсео је у свом стану.

Саборна црква новосадска. Као што смо извештени, решио је црквени одбор новосадске црквене општине, да предложи скупштини поправку управо презиђивање новосадске саборне цркве. Намеравају, да је устроје у визанијском стилу у виду крста са кубетима, које би више десетина хиљада фор. стало. Осим тога црква ће се из нутра богато украсити.

Насртљивост државног школског надзорника. Нови државни школски надзорник бачке жупаније Греф, прекорачујући оквир свог делокруга и наше школске автономије, почео је да похађа наше автономне школе без знања наших автономних власти и без пратње школског управитеља. Тога ради је пре неког времена епархијски школски одбор бачке дијецезе решио, да се ради те злоупотребе обрати на управни одбор вар. Н. Сада. Поред свег тога је пре неких 8 дана Греф опет сам походио наше новосадске школе. За то је школски одбор новосадске црквене општине ових дана решио, да овај случај пријави епархијском школ. одбору и потражи помоћи.

Пожар. Од четвртка на петак ноћу око 2 сахата избила је ватра у магазину новосадске књижарнице Браће М. Поповића, те је цело стовариште књига и друге робе које погорело, које оштећено, тако, да целокупна штета износи 70—80 хиљада.

Страни пацови. Мало је домаћих пацова у Србији, који чешће прогризу државне касе, а да их ни глава не заболи, кад ено где се довуче, један чески изрод, Јосиф Чех, који као управник ужичке ткачке школе проневери око 10.000 динара и сада се комотно шеће по Београду. Из пијетета према нашој браћи Чесима он је пропуштен, а да не искуси заслужну казну; и он место да буде благодаран, у кафани код „Тричка“ у друштву са члановима „Зан. Удружења“ јавно прича, како је он оптужио министра нар. привреде аустро-угарском посланику, што га је избацио из канцеларије, кад му је он (Чех) доказивао своју „невиност“ и како је њему посланик обећао сатисфакцију и т. д. и т. д.

Три Србина више у нашој колонији. Американски лист „Слобода“, који у Сан-Франциску излази, доноси ову вест: Прошле недеље стигоше нам три вредна брата Мандића из Лос Анђелеса. Ова су се три сложна брата родили у овој земљи, али говоре српски и чувају српски понос као и један врли Србин, такође презиру свакога онога, који ради против српског имена; таквог не могу ни чути ни видети. Браћа Мандићи су били дуго година у Лос Анђелесу, а сад дођоше овде у овај град, где се намеравају настанити. Ми им желимо срећан опстанак, и кличемо им: Добро нам дошли!

Град на продају. Град Манчестер у северној Америци продаје се. Нема сваки дан прилике, да се град купи. Ричард I. енглески краљ понудио је на продају град Лондон, али ово је било још 1189. године. Онда су капиталисте биле ретке, а није било купаца. У исто време био је на продају град Мајнц на Рајни и то за огромну своту од 11.000 златника; па и за њега се не нађе купаца. Цена је била велика. У савезним државама у Америци друкчије је то. Продавалац је озбиљан. Има много купаца и Манчестер ће се продати на велику жалост њених становника. Они су се сматрали за правомоћне поседнике својих земаља, јер су их они за готове новце купили; али сад се показало, да ондашњи поседник није имао права, да их продa без одобрења хипотекарног веровника, чија права важе од почетка овог столећа на ова добра. Његови наследници нису ништа знали о читавој ствари и тек су случајно дознали, које им је имање покојник оставио. Закон је закон.

Морал у разних народа. Тако се зове ново дело Херберта Спенцера о моралу. У томе делу наводе се разноврсни примери моралних појмова у дивљих народа. У неким племинима аријске расе људи се поносе пажњом, која се посвећује њиховим женама. Они у тој пажњи виде доказе лепоте својих жена. У тих истих племена брак обвезује мужа, да посвети пажњу својој жени у 3—4 дана недељно. — Има племена, где се од жена не тражи никакве верности према мужевима А неверност мушка сматра се као највећа срамота. За то људе обично казне одузимањем различних друштвених права. Дивљаци тахитски немају осећаја стида у многим приликама, где се Европљани осећају, и обратно стиде се таквих дела, која су обична у животу Европљана. Они на пример врло су противни нашем обичају: јести у друштву. Њихови обичаји учтивости захтевају, да сваки једе на само. — Има још интересантнијих примера. Код неких дивљака нема веће срамоте по породицу каквог престарелог вође, него ако га не сахране жива. Такав је обичај и на острву Фици.

Трговина.

Будимпешта. Недељни извештај комисионе трговине рогате марве и оваца Морица Бауера и сина.

Рогата марва. Вашар од 25. октобра п. р. Догон: 4357 комада и то:

541 ком. мађарских волова, 2789 ком. српских волова, 112 ком. срп. крава, 509 ком. мађ. крава, 56 ком. бивола, 79 ком. бикова, 271 ком. теглећих волова, накнадни догон —.

Пошто је било мало страних купаца и због слабог промета говеђине, био је вашар тром и цене су промењене са 1 фор. по мет. центи.

Цене су биле ове: Дебели волови добре каквоће ф. 28—31½ по мц. са узимањем на живот 34, волови са паше ф. 25½—29, сеоски фор. 23½—26, српски ф. 22—30, краве ф. 26—28, бикови ф. 24 до 30, биволи ф. 17—25½. Све од мц.

Овци. Вашар од 23. окт. п. р. Догон 3225 ком. оваца. Цене су промењене са 1 фор. по пару.

Шкопци су продавани по 10—17 ф. пар; овце јагњенице 8—14 ф. пар.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

од 14. (26.) октобра.

Дукати — — — — — —	5 ф.	90 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф.	90 н.
Угарска златна рента — — —	121 ф.	80 н.
Аустријска златна рента — —	123 ф.	50 н.
Угарска крунска рента — —	96 ф.	60 н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	61 ф.	05 н.

Новије вести.

Пад Капривијев. Као што нам брзојављају, поднео је канцелар немачке царевине гроф Каприви своју оставку и цар је исту и примио. Исто тако је поднео оставку и пруски министар-председник Ајленбург. Пали су због социјалног питања. У последње време подигао је у Немачкој главу аграризам с једне стране, а са друге стране јачање социјалне демократије, побудило је немачке државнике, да законодавним путем пређу решењу економног и друштвеног питања. У том погледу, нарочито гледе превратних, анархистичких тежња нису се споразумели. Каприви није хтео никакве изнимне законе, дочим је Ајленбург строге изнимне законе желео да уведе. Очекивао се пад само Ајленбургов, но на велико чудо пао је и Каприви. Ко ће им бити наследници, још се не зна.

Ново министарство у Србији. Из дворских кругова проносе се вест, да цело Николајевићево министарство одступа. У ново министарство улази познати каплар чича-Никола Христић, Владан Ђорђевић и Вукашин Петровић. До закључка листа нисмо добили резултата у саставу новог кабинета, ма да се по последњим вестима из Србије кабинет имао данас склопити.

Болест руског цара. Цар се разговарао са наследником престола и предао му је последње опроштајне речи, које управља на народ. Женидба царева сина одређена је за први понедељак.

Рат између Кине и Јапана. Била је битка код реке Јалу. Бој је трајао два сахата. Кинези су потиснути. Пало је 200 Кинеза. Број рањених је непознат. Очекује се у суботу напад на кинеску војску са свију страна.

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Учитељеве забелешке. Низ примера из васпитачкога рада. Од Сретена А. Аџића, предавача нишке учитељске школе. Ниш. Прва нишка штампарија Ж. Радовановића. 1894.

Племић и жена из народа. Истинита прича од Шветкиње Марије-Софије Шварц. С немачког превео Иван М. Матић. Свеска 6. и 7. У Загребу. Тисак српске штампарије. 1894. Цијена 10 новч.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На овд. упражњено учитељско место расписује се стечај с платом од 500 фор. и 100 фор. станарине; 4 хвата дрва за школу и учитеља; 25 фор. на чишћење школе; 5 фор. 25 новч. паушала и 1 фор. од укопа, где буде учитељ позван. Уз дужности школ. уредбом прописане иште се оспособљење из мађарског језика и појање у цркви. Школски одбор има одредити на ком ће разреду изабрани учитељ радити. Рок стечају до 15. нов. о. г.

8—3 **В.бечкеречки срп. школски одбор.**

30 ФОР. МЕСЕЧНО

може заслужити сваки уз велику провизију који има велико познанство, са наручбином од патентирани лако пролазећи артиклова. Понуде са марком од 5 новчића на адресу **Franz Pokorny, Prag 1134—II.** 2—6

КУРС
ЗА ЈЕДНОГОДИШЊЕ ДОБРОВОЉЦЕ
У Суботици (у Бачкој).

Они младићи који нису свршили средње школе и немају **испита зрелости,** који би морали код војске **три** године служити **могу добити дозволу** да **једну** годину као добровољци служе, али морају пријамни испит пред главним заповедништвом војеним положити.

За овај испит може се у моме заводу спремити. Од мојих ученика многи су већ добили дозволу за полагагање испита, многи су исти положили, њихово време у војсци одслужили и сада су офисири у резерви а многи сада у војсци служе.

Ко би се желио у моме заводу спремити за испит, нека се изволи на мене обратити где ће опширно упутство добити.

Приправници не могу бити млађи од 17, као и старији од 20 година.

Леополд Ландесман
управитељ у Суботици.

10—10

ПРОМЕНА СТАНА.

Од 1. новембра селим се са целокупном својом књижарском радњом у своју сопствену кућу у дунавској улици бр. 5. до променаде преко пута Хотел Фабрија, што ово мојим штованим муштеријама до знања стављам.

С поштовањем
4—6 **Књижара Луке Јоцића.**

ВЕЛИКО ИЗНЕНАЂЕЊЕ!

упућен сам од једне са плаћањем у неприлици налазећој се великој фабрици, цело стовариште од **32.000 комада лепих великих, дебелих, модерних постојаних**

МАРАМА ЗА ОГРТАЊЕ

у најбољем зимском шевијот-квалитету
$^{9}/_{4}$—$^{10}/_{4}$ дугачки и толико широких

са тешким плетеним францнама у свакој боји по сваку цену да продам. По што су те мараме пре дупло коштале, то ће се сигурно сваки радовати да таку мараму по јефтину цену добије.

I. Сорта	II. Сорта	III. Сорта	IV. Сорта
1 фор.	2 фор.	3 фор.	4 фор.

16.000 КОМАДА
ОСОБИТО ЗА ЕКОНОМИЈУ ПОТРЕБНИХ. НАЈБОЉИХ
ПОКРОВАЦА ЗА КОЊЕ

морао сам од једне фабрике у место наплате преузети, и сад сам принуђен, да исте што брже и због тога за тако необично јефтину цену распродам. Ти врло лепи покровци за коње дугачки су 180—190 цм., а широки 120—130 цм., врло дебели, постојани, топли скоро за неподерати, са штрафтама у боји, врло лепо израђени, пређе им је цена дупла била. Сада од комада:

I. сорте	II. сорте
покроваца за економију	покроваца за фијакере
1. ф. 65 н.	2 ф. 50 н.

III. сорте господских покроваца 3 фор.

Свака поручбина по пошти или железници (Nachnahme) одмах се обави, и обвезујем се, ако се пошиљка не допадне, новац повратити.

Наручбине се шаљу на фирму: 6—10

Decken-Export-Magazin
FEKETE
Wien, V. Rüdigergasse Nr. 1./34.

ЗЛАТНА МЕДАЉА СВЕТСКЕ ИЗЛОЖБЕ У ПАРИЗУ 1889.

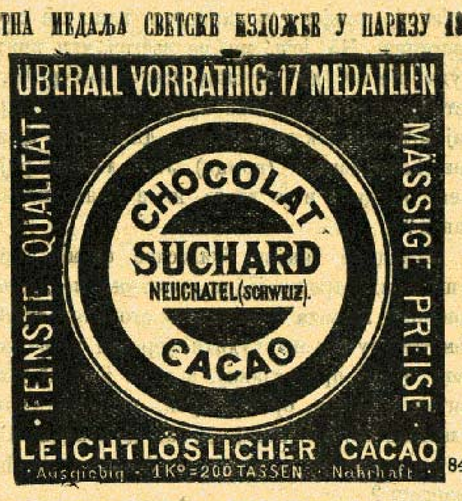

101 84 -

ДОБАР ПОМОЋНИК

за мануфактурну радњу, који немачки, српски и мађарски говори, може одма место добити. Оферти на немачком језику са означењем досадањег занимања, и ако је могуће приложити фотографију, нека се упуте на фирму: 2—3

Th. Fischer, Essek. Oberstadt.

ТРИ СПОМОЋНИКА

који могу одмах ступити, потребујем за моју галантеријску и кратког еспапа трговину.

М. ФЕДЕР
2—3 у Великој Кикинди.

ВАЖНО ЗА НАРЕДНУ ЈЕСЕЊУ И ЗИМСКУ СЕЗОНУ!
НАЈВЕЋА У ЈУЖНОЈ УГАРСКОЈ КОНФЕКЦИОНА РАДЊА ЗА ГОСПОДУ, ДАМЕ И ДЕЦУ
ХАЈНРИХА МОГАНА пређе М. НАЈМАНА
у Новом Саду, главна улица 3. (ћошак дунавске улице.)

Узима себи слободу да учтиво јави својим п. т. муштеријама и осталој публици, која хоће да пазари, да је већ највећи део нове робе у бечким, берлинским и париским Nouveautés-има, како за јесен, тако и за зиму приспео, испакован и на стоваришту сређен за углед.

Сваки мора бити задовољан, кад погледа ово огромно стовариште, коме је тешко у великој вароши наћи равна, а то доказује, како се превелик избор у сваком правцу конфекцијоне бранше купцу пружа.

Мало ниже штампани мали ценовник треба на то да служи, да п. т. муштерије добију приближан преглед тог огромног стовариште и невероватно јефтиних цена.

ДАМЕ:

ЈЕСЕН
Жакети модерни, јевтини, без поставе . . . . . 3.— до 6.—
Жакети бољи, од камгар. 7.— до 14.—
Жакети врло фини, . . 14.— до 30.—
Огртачи за кишу, Хавелоци, Палетови . . . . . 5.— до 12.—
Огртачи за кишу, фино 13.— до 30.—
Радмантли, модерни, . 6. - до 30.—
Крагнови у свима бојама, 4.— до 12.—
Крагнови, врло фини . . 12.— до 35.—
Модерни кепови, од камгарна, постављени . . . . . 12.— до 18.—
Модерни кепови, фина . 18.— до 40.—
итд. итд.

ЗИМА
Жакети, јевтини, модерни, штофом постављени . . . . . 6.— до 12.—
Жакети бољи, од камг. 8.— до 19.—
Жакети врло фини . . 19.— до 50.—
Кепови вис. мода од кам. 14.— до 20.—
Кепови врло фини . . 20.— до 60.—
Хавелоци, редери, висока мода са и без поставе . . . . 14.— до 20.—
Хавелоци, редери, кожом постављени 20.— до 80.—
Каракене-крагн, најновије у сезони, цео од крвна, може се носити с обе стране . . . . . 50.— до 100.—
Жакети од плиша, Кепови, мантлови 40.— до 300.—

ГОСПОДА:
Одела за господу од шевјота, камгарна 7.— до 12.—
Одела за господу, фино 12.— до 35.—
Горњи капути у свима модерним бојама 8.— до 25.—
Салонска, жакет и фрак одела, поповски горњи капути, капути за прашину, за кишу од гуме и инпрегнираних штофова, итд. итд.
За невероватно јефтине цене!

Одела за господу од шевјота, камг. 8.— до 14.—
Одела врло фина, постава од штофа 14.— до 30.—
Зимски капути, бунде за варош, за пут, сакови од лодна са и без кожне поставе, **Микадо сакови, губа од лодна, поповски зимски капути,** итд. итд.
За невероватно јефтине цене!

ДЕЦА:
Одела за дечаке, од шевјота, камг. итд. . . 4.— до 10.—
Одела за дечаке, врло фина . . . . . 10.— до 18.—
Горњих капута из Чешке итд. . . . . 6.— до 14.—
Одела за дечаке од шевјота, камг. . . . . 6.— до 12.—
Одела врло фина постава од штофа . . . . 12.— до 25.—
Зимски капути лепо израђени . . . . . 9.— до 20.—
Гамбета одела, костима за децу и огртача, менчикова итд.
За невероватно јефтине цене!
Менчикови, сакови од лодна, **Гамбета одела, костими и огртачи** за децу итд. итд.
За невероватно јефтине цене!

Наруџбине по мери извршују се код нас најбрже и најлепше! 12—30

У ТРГОВИНУ
Д. ЛЕСНЕРА

приспеле су већ све новине у моди за наступајућу јесењу и зимњу сезону у величанственом и највећем избору, те је у стању, да се п. п. публици услед ванредно јефтиних цена (којима нема конкуренције) особито препоручи.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МОДНЕ ШТОФОВЕ.

ЈЕСЕЊА И ЗИМЊА СЕЗОНА
1894.—95.

			ф. н.
Haute Nouveauté Cheviot	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.55
Haute Nouveauté Cheviot	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.75
Haute Nouveauté Cheviot	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.95
Cheviot carreaux	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.95
Енглески Cheviot, mêlé,	чиста вуна	120 пм. ширине по метру	2.—
Crêpe-Cheviot,	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.90
Чоха за даме	чиста вуна	110 цм. ширине по метру	1 45
Drap brode	чиста вуна	95 цм. ширине по метру	1.15
Drap uni,	чиста вуна	95 цм. ширине по метру	1.10
Carré en noppe	чиста вуна	110 пм. ширине по метру	1.70
Haute Nouveauté Cheviot	чиста вуна	120 пм. ширине по метру	2.40
Haute Nouveauté Cheviot	чиста вуна	130 цм. ширине по метру	3.10
Kammgarn-Nouveauté	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.85
Kammgarn Haute Nouveauté	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	2.90
Kammgarn dessiné,	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	3.—
Nouveauté-Kammgarn,	чиста вуна	100 цм. ширине по метру	1.30

			ф. н.
Specialité exclusive	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	2.90
Coloré anglais	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	2.75
Petit careaux angláis	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	2.10
Drap des dames exclusive	чиста вуна	95 цм. ширине по метру	1.25
Енглески фланел	чиста вуна	116 цм. ширине по метру	1.70
Foulé Nouveauté	чиста вуна	120 цм. ширине по метру	1.35
Foulé	чиста вуна	90 цм. ширине по метру	—.70
Kasan гладак	чиста вуна	90 цм. ширине по метру	–.80
Енглески Mode-Cheviot		100 цм. ширине по метру	1.15
Diagonal-чоха		120 цм. ширине по метру	1.—
Damentuch		120 цм. ширине по метру	—.82
Cheviot mêlé		120 цм. ширине по метру	—.80
Cheviot Nouveaté		85 цм. ширине по метру	48 нов. и т. д.
Prima-Sammte за хаљине са скутом (Robe)		60 цм. широк по метру	2.30
Dessinirte Aufputz-Sammte		54 цм. широк по метру	1.50
Свилени плиш (Peluche)		45 цм. широк, по метеру ф. 1.20 и	1.50

Огромно стовариште најновијих дивно десинираних бархета (Barchent) и фланел-котона у безбројним нијансама боја.

У СВИЛЕНОЈ РОБИ ВЕЛИКИ ИЗБОР!

6—12

За провинцију се шаљу мустре и илустровани журнали бадава и франко.

ТРГОВИНА Д. ЛЕСНЕРА У БЕЧУ

Wien, VI., Mariahilferstrasse Nr. 83. — Souterrain, Parterre, Mezzanin und I. Stock.

Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.